

Liite 5: Kehityskuvan arviointi

ROVANIEMEN TULEVAISUUS- JA KEHITYSKUVA 2050

Perusskenaario

Kehityskuvan arviointia varten laadittiin Business as usual –skenaario, joka kuvaa Rovaniemen tulevaisuuden kehitystä vuoteen 2050 saakka nykyisen kehityskulun pohjalta. Tämä perusskenaario toimii vertailukohtana ja auttaa hahmottamaan, miten kehityskuvan tavoittelu auttaa Rovaniemeä saavuttamaan kestävän kehityksen mukaiset tavoitteet.

Perusskenaario on laadittu hyödyntäen Rovaniemen toimintaympäristöanalyysia, nykytilan kuvausta sekä Rovaniemen toimintaympäristöön vaikuttavia trendejä ja megatrendejä.

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus

Perusskenaario

Rovaniemi on pinta-alaltaan Euroopan laajin kaupunki. Väestö on keskittynyt keskustaan ja sen läheisille kaupunkialueille, joilla asuu lähes yhdeksän kymmenestä. Keskusta-alue tarjoaa toimivan infrastruktuurin ja palvelut, mutta lähiössä ja kauempana keskustasta ja kylissä palvelurakenne on harvempaa.

Kaupunkistrategian linjaama täydennysrakentaminen auttaa vastaamaan kaupunkirakenteen tiivistämistarpeisiin, mutta se kohtaa varauksellista suhtautumista huolenaiheiden, kuten muuttuvan maiseman ja viheralueiden säilyttämisen, vuoksi. Tiivistyvillä alueilla kustannushyötysuhde on paras ja vaikutukset ilmastonmuutoksen hillinnän ja kestävyuden näkökulmasta parhaimmat. Potentiaalisia täydennysrakentamisen alueita on tunnistettu erityisesti keskustasta ja sen läheisiltä alueilta. Laajat virkistys- ja luontoalueet, kuten Ounasvaara, herättävät moninaisten intressiryhmien mielenkiintoa ja ristiriitaisia näkemyksiä.

Rovaniemelle on laadittu maapoliittinen ohjelma sekä maankäytön ja asumisen toteutusohjelma, joiden on tarkoitus ohjata maapolitiikkaa, maanhankintaa sekä maankäytön ja asumisten toteutusperiaatteita. Kaupungin ilmasto-ohjelma

ollaan päivittämässä Ilmastoturvallinen -hankkeessa. Maapoliittisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää pitkäjänteistä ja näkemyksellistä maanhankintaa ja maanvuokrauksen lisäämistä maaomaisuuden myymisen sijaan, mikä luo kaupungille tehokkaan välineen ohjata kestävän, tehokkaan ja tiiviin yhdyskuntarakenteen muodostumista. Mikäli ohjelmien toimeenpanoon ja toteutukseen ei sitouduta eikä osoiteta henkilö- ja taloudellisia resursseja, niiden toteutuminen ja vaikutukset jäävät vähäiseksi.

Demografiset ja taloudellisen huoltosuhteen muutokset sekä kuntatalouden sopeuttamis- ja tehostamistarpeet edellyttävät näkemyksellistä alue-, yhdyskunta- ja palvelurakenteen kehittämistä sekä priorisointia ja valintojen tekemistä investointien ja kehittämispanosten kohdentamisessa. Väestönkasvu ja ikääntyminen lisäävät palvelujen tarvetta, ja voivat lisätä ikääntyneen väestön muuttoliikettä kylistä keskustaan ja palvelujen äärelle. Keskustaan on toivottu myös lisää puistoja, vihreyttä, viihtyisyyttä, tapahtumia sekä jokirannan parannusta sekä kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen olosuhteiden parantamista. Näiden edistäminen vaatii määrätietoisia kehittämistoimia ja

muutoksia totuttuihin toimintalinjauksiin, eivätkä tavoitteet ole täysin toteutuneet vuoteen 2050 mennessä.

Yhdyskuntarakenteen kehittymiseen vaikuttavat asumisen ja palvelujen lisäksi matkailun ja muiden elinkeinojen tarpeet, energiantuotannon muutokset, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja luonnonarvojen säilyttäminen sekä alueellisten liikenneyhteyksien ja väylien kehittyminen. Näiden yhteensovittaminen kestäväällä tavalla edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua eri intressiryhmien kesken sekä toimintaympäristön muutosten ennakoitua. Mikäli eri tarpeisiin vastataan erillisinä ja reaktiivisesti, riskinä voivat olla mm. aluerakenteen ja luontoyhteyksien pirstoutuminen sekä kustannustehottomat infrastruktuuriratkaisut.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen on olennaisen tärkeää: keskilämpötilojen arvioidaan nousevan Lapissa vähintään 4-5 astetta vuoteen 2050 mennessä, sademäärien, rankkasateiden ja hulevesitulvariskien lisääntyvän ja talvivuodenajan lyhentyvän selvästi, millä on vaikutuksia niin ihmisiin, luontoon, rakennettuun ympäristöön kuin elinkeinoihinkin.

Väestökehityksen tasapaino ja hyvinvointi- ja alue-erot

Perusskenaario

Tällä hetkellä Rovaniemen väkiluku kasvaa ja kaupungin väestöllinen huoltosuhde on koko maata ja verrokkeja parempi, mutta väestö ikääntyy samalla kun kouluikäisten osuus vähenee. Kunnan alue on laaja, mikä aiheuttaa haasteita tasapainoiselle kehitykselle. Hyvinvointierot näkyvät kaupunginosien ja väestöryhmien välillä ja etenkin keskusta sekä tietyt lähiöt ja kylät erottuvat tarkasteluissa sosioekonomisesti heikompina alueina. Parhaimmin pärjäävät alueet ovat suhteellisen uusia ja keskustan läheisiä pientalovaltaisia alueita, joiden asukkaat ovat koulutettuja ja tulot ja työllisyys ovat hyvällä tasolla. Keskustan ulkopuoliset alueet, kuten lähiöt, ovat vaarassa joutua segregaatiokehityksen sykliin, kun ne eriytyvät sosioekonomisesta kehityksestä ja rakennuskanta vanhenee.

Keskustan asumisessa erityispiirteensä on voimakkaasti kasvanut airbnb-asuminen, jota tarvitaan tasoittamaan

matkailun kysyntää sesonkiaikana, mutta jonka koetaan myös aiheuttavan häiriötä ja rauhattomuutta pysyvälle asumiselle se lisäksi, että se nostaa vuokra-asumisen hintatasoa keskustassa.

Vuonna 2050 Rovaniemen väestönkasvu on jatkunut tasaisen maltillisesti ja väkiluku on reilut 70 000 henkeä. Ikääntyneen väestön osuus on kasvanut. Hyvänä säilynyt työllisyystilanne kausivaihteluineen ja korkeakoulujen imu tuovat kaupunkiin työvoimaa ja nuorta väkeä. Rovaniemellä edistetään asukkaiden osallisuutta ja kaupunki luo edellytyksiä uusien asukkaiden, opiskelijoiden ja osaajien pysyvälle asettumiselle kehittämällä asumista, kuten kaupungin vuokra-asumista ja keskustan palveluja sekä luomalle edellytyksiä työpaikoille. Airbnb-asumista on raamitettu ja ohjattu valtakunnallisten ja paikallisten määräysten avulla.

Täydennysrakentamista on ohjattu keskustaan ja keskustan läheisille kaupunkimaisille alueille kaupungin omistamille ja hankkimille maa-alueille. Vanhenevan rakennuskannan lähiöitä on pyritty uudistamaan asuntokantaa monipuolistavalla täydennysrakentamisella ja tukemalla rakennuskannan korjaamista, mutta uudistaminen on ollut melko hidasta ja rakennuskannan korjaaminen taloudellisesti haastavaa. Alueiden eriytymiskehitystä on pystytty hidastamaan, mutta suuntaa ei ole pystytty kääntämään.

Maltillisesti kasvavan väestöpohjan ansiosta kaupunki on pystynyt ylläpitämään ja paikoin kehittämään palveluverkkoa ja palvelujen saavutettavuutta. Palvelujen digitalisaatiota on lisätty ja näin myös kyliä on saatu aiempaa paremmin palvelujen piiriin.

Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen

Perusskenaario

Nykytilanteessa Rovaniemellä auto on selvästi johtavin liikkumismuoto ja joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuudet ovat alhaisia. Kaupungin sisäisen joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat kasvaneet, mutta kalusto alkaa olla ikääntynyttä, linjat ovat pidentyneet ja ajoajat tiukkoja.

Rovaniemen keskustan kompakti koko ja yksi kaupunkikeskusta tarjoavat hyvät mahdollisuudet kävelyn ja pyöräilyn lisäämiselle. Ydinkeskustan kehittäminen kävely- ja pyöräilyalueena sekä autoliikenteen siirtäminen voimakkaammin isommille pääväylille ovat strategisia tavoitteita, joiden avulla voidaan parantaa liikenneturvallisuutta ja kaupunkiviihtyisyyttä. Kaukoliikenteen osalta Rovaniemi hyvin saavutettavissa eri liikennemuodoilla, ja etenkin talviaikaan myös lentoliikenne on vilkasta.

Vuonna 2050 kaupungin liikennejärjestelmä vastaa nykyistä paremmin paikallisten ja matkailijoiden tarpeisiin. Kaupungin sisäisessä liikkumisessa autoliikenteen rooli on

edelleen merkittävä, mutta kestävien kulkumuotojen palvelut ja käyttöosuudet ovat kasvaneet. Joukkoliikenne yhdistää kaupunginosat ja tärkeimmät palvelukylät modernilla kalustolla. Matkustajien kokemuksia on parannettu teknologisilla ratkaisuilla ja reaaliaikaisella tiedotuksella. Kaupunkipyörät täydentävät joukkoliikenteen verkostoa. Kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuuria on vähitellen parannettu ja pyöräteiden verkosto on kasvanut. Sähköavusteiset pyörät ovat kasvattaneet suosiotaan. Keskustan keskeisten kävelyreittien ympäristöä on kohennettu.

Lentomatkailun päästövaikutukset näkyvät aiempaa painavammin lentojen hinnoissa ja raideliikenteen merkitys on kasvanut. Oulu–Kemi–Rovaniemi-yhteyttä on parannettu ja vuoroja lisätty kestävää matkailua ja paikallistaloutta tukevana valtakunnallisena hankkeena. Raideyhteys Rovaniemen kautta Ruotsiin on mukana tulevaisuuden rataverkkoselvityksissä.

Rovaniemen lentoaseman merkitys myös sotilaslentokenttänä on kasvanut turvallisuuspoliittisten investointien ja Nato-yhteistyön myötä.

Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus

Peruskenaario

Rovaniemen elinkeinorakenteessa ja työllisyyden kehittämisessä palvelusektorilla ja etenkin matkailualalla on merkittävä rooli. Rovaniemen yrityscenttä on elinvoimainen ja yritysten lukumäärä ja liikevaihto ovat kasvu-uralla. Lapin pääkaupunkina Rovaniemellä on keskeinen merkitys koko alueen talouden kannalta.

Vuonna 2050 matkailu on edelleen Rovaniemen tärkeä elinkeino ja kaupunki houkuttelee vierailijoita aiempaa ympärivuotisemmin. Ilmastonmuutoksen myötä talvimatkailun painopiste on siirtymässä pohjoisemmaksi Lappiin. Rovaniemi on onnistunut pidentämään talvimatkailun sesonkia, lisäämään muiden vuodenaikojen matkailua ja toimimaan talvimatkailun porttina pohjoisempaan Lappiin.

Matkailun infrastruktuuria on kehitetty matkailun tarpeista, entistä useammin hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa.

Matkailijoiden ja paikallisten asukkaiden tarpeet on onnistuttu sovittamaan aiempaa paremmin yhteen, vaikka konflikteilta ei aina ole täysin välttytty. Kestävään matkailuun panostaminen on lisääntynyt ja tarjonnassa on alettu korostamaan paikallista kulttuuria ja historiaa, mikä vahvistaa kaupungin vetovoimaa ja matkailun taloudellista vaikutusta. Parantuneet raideliikenteen yhteydet palvelevat myös matkailijoita. Airbnb-majoituksen haittoja on saatu vähennettyä säätelyllä.

Rovaniemen elinkeinorakenne on monipuolistunut. Uusina kasvualoina ovat erityisesti energiantuotanto ja puolustusala, jotka työllistävät paikallisia osajia. Rovaniemen koulutustarjonta palvelee paikallista elinkeinoelämää ja houkuttelee nuoria ja osaavia ihmisiä, joista osa jää valmistuttuaan kaupunkiin. Korkeakouluja kehitetään ja innovatiivisia ratkaisuja kehitetään yhdessä paikallisten yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Rovaniemi on onnistunut ylläpitämään ja lisäämään alueen elinvoimaa, monipuolistamaan elinkeinorakennetta ja välttämään yhdyskuntarakenteen merkittävän sirpaloitumisen.

Kehityskuvan arviointi

Yleiskaavan arviointia tehdään lainsäädäntöön pohjaten seuraavien lainkohtien mukaisesti:

Alueidenkäyttölaki 9 §, Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

”Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.”

Alueidenkäyttölaki 39 §, Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Kehityskuvan arviointi

Yleiskaavan arviointia voidaan tehdä myös kestävyiden osa-alueiden jakoon pohjaten. Oheista Suomen ympäristökeskuksen arviointitaulukkoa on käytetty apuna kehityskuvan arviointitaulukkojen laatimisessa.

<p>Ekologisesti</p> <ul style="list-style-type: none">• yhdyskuntarakenteen ekologinen kestävyys (1)• olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö (2)• mahdollisuudet liikenteen, energia-, vesi- ja jätehuollon järjestämiseen ympäristön ja luonnonvarojen kannalta kestäväällä tavalla (4)• ympäristöhaittojen vähentäminen (7)• luonnonarvojen vaaliminen (8)	<p>Taloudellisesti</p> <ul style="list-style-type: none">• yhdyskuntarakenteen taloudellisuus (1)• olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö (2)• mahdollisuudet liikenteen, energia-, vesi- ja jätehuollon järjestämiseen ympäristön ja luonnonvarojen kannalta kestäväällä tavalla (4)• kunnan elinkeinoelämän toiminta-edellytykset (6)
<p>Sosiaalisesti</p> <ul style="list-style-type: none">• yhdyskuntarakenteen toimivuus (1)• asumisen tarpeet (3)• palvelujen saatavuus (3)• mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön (5)• kunnan elinkeinoelämän toiminta-edellytykset (6)• ympäristöhaittojen vähentäminen (7)• riittävät virkistysalueet (9)	<p>Kulttuurisesti</p> <ul style="list-style-type: none">• mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön (5)• kunnan elinkeinoelämän toiminta-edellytykset (6)• rakennetun ympäristön ja maiseman vaaliminen (8)

Yleiskaavan sisältövaatimusten yhteydet kestäväan kehityksen periaatteisiin (Suomen ympäristökeskus, 2014 s. 34)

Kehityskuvan arviointi

Kehityskuvan vaikutusten arvioinnille ei ole olemassa virallista ohjeistusta, joten kehityskuvan arviointia varten on laadittu arvioitavat teemat ja niitä kuvaavat kriteerit yleiskaavan sisältövaatimuksia, Suomen ympäristökeskuksen yleiskaavan arviointitaulukkoa sekä Sitowisen arviointitaulukkoja soveltuvilta osin.

Seuraavassa esitetään arviointitaulukko, jossa esitellään arvioitavat teemat kestävyuden osa-alueittain. Sitä seuraavilla sivuilla esitetään teemakohtaiset kriteerit, joita arvioidaan asiantuntijatyönä kehityskuvan visiotekstien ja tavoitteiden pohjalta.

Arviointi toteutetaan asteikolla merkittävä positiivinen vaikutus (++), positiivinen vaikutus (+), neutraali vaikutus (0), negatiivinen vaikutus (-) ja merkittävä negatiivinen vaikutus (--). Koska kehityskuva on hyvin yleispiirteinen kuvaus maankäytön visiosta, ei kaikkia vaikutuksia ole välttämättä mahdollista arvioida kovin tarkasti.

Teemakohtaisten kriteeritaulukoiden jälkeen esitetään koontitaulukko, johon vaikutusten arviointi on toteutettu asiantuntija-arvioihin pohjaten.

Kehityskuvan arviointi – arvioitavat teemat

Kestävyyden osa-alue						
Ekologinen kestävyys	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luontoarvojen vaaliminen	Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen ja tilan käytön minimointi	Siniviherverkostojen turvaaminen ja ekologisten yhteyksien vahvistaminen	Ilmastonmuutoksen hillintä	Kiertotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
Sosiaalinen kestävyys	Yhteisön osallistuminen	Asumisen ja palveluiden saavutettavuus	Terveelliseen elämäntapaan kannustaminen	Turvallisuus ja terveellinen elinympäristö	Ympäristöhaittojen vähentäminen	Sosiaalinen Oikeudenmukaisuus ja eriytymisen vähentäminen
Taloudellinen kestävyys	Asuntotarjonnan määrä ja laatu	Työllisyys- ja työpaikkavaikutukset, paikallistalouden tukeminen	Vetovoima ja investointien houkuttelevuus	Nettomuutto ja väkiluvun muutos	Yhdyskuntarakenteen taloudellisuus ja kustannustehokkuus	Elinkeinoelämän toimintaedellytykset
Kulttuurinen kestävyys	Rakennetun Kulttuuriperinnön ja maiseman vaaliminen	Paikallisen identiteetin vahvistaminen	Kulttuurinen Monimuotoisuus ja vähemmistöjen huomiointi	Perinteisten elinkeinojen tukeminen	Paikallisten Kulttuuritapahtumien edistäminen	Monimuotoiset asumisen ratkaisut

Kehityskuvan arviointi – arviointikriteerit teemoittain

Ekologinen kestävyys

	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luontoarvojen vaaliminen	Siniviherverkostojen turvaaminen ja niiden välisten yhteyksien vahvistaminen	Ilmastonmuutoksen hillintä	Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen ja tilan käytön minimointi	Kiertotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
Arvioitavat kriteerit	Uhanalaisten lajien suojele Suojelealueiden laajuus Ekosysteemipalveluiden tila	Viher- ja sinialueiden määrä ja laatu Viheralueiden kytkeytyn eisyys Suojelealueiden määrä	Liikenteen päästöjen vähentäminen Uusiutuvan energian tuotantomahdollisuudet Energiatehokkuus	Kestävä liikennejärjestelmä Uusi rakentaminen painottuu olemassa olevan yhdyskuntarakenteen pariin Tonteilla pyritään tehokkaisiin ratkaisuihin	Jätteiden vähentäminen Rakennusmateriaalien uudelleenkäyttö	Tulvariskien hallinta Helteiden sietokyky Ilmastoriskien kartoitus
Kehityskuvassa aiheita käsitelty mm. seuraavasti	Yhdyskuntarakenteen eheyteen pyritään, mikä mahdollistaa luontoalueiden säästymisen Lajien suojavyöhykkeet huomioitu ja luonnon tilan parantamisesta linjattu Suojelealueiden laajuus	Rakentamiselta säästetyt viheralueet on määritelty Eheät ja laajat luonnon ydinalueet kytkeytyvät toisiinsa muodostaen yhtenäisen sini- ja viherrakenteen verkoston, jonka yhteydessä on määritelty eri lajien tarvitsemat suojavyöhykkeet. Luontoarvot tunnistettu ja turvattu	Tiivis yhdyskuntarakenne ja uuden rakentamisen painottuminen keskustaankäveltyvyyden ja lähialueiden parantaminen tukevat liikenteen päästöjen vähentämistä Joukkoliikenne ja pyöräilypanostukset Energiahankkeet mahdollisesti vähentävät energiantuotannon päästöjä	Yhdyskuntarakenteen eheyttä on parannettu Rakentamiselta säästetyt viheralueet on määritelty Kestävään liikennejärjestelmään on panostettu	Kiertotalous mainittu yhtenä mahdollisena kasvualana	Keskustan kasvillisuuden lisääminen auttaa sopeutumaan ilmastoriskeihin Ilmastoriskit kartoitettu ja sopeutumistoimia tehty Jokien tulvimisen riski mainittu

Kehityskuvan arviointi – arviointikriteerit teemoittain

Sosiaalinen kestävyys

	Yhteisön osallistuminen	Asumisen ja palveluiden saavutettavuus	Terveelliseen elämäntapaan kannustaminen	Turvallisuus	Ympäristöhaittojen vähentäminen ja terveellinen elinympäristö	Sosiaalinen oikeuden-mukaisuus ja eriytymisen vähentäminen
Arvioitavat kriteerit	Kohtaamismahdollisuudet Asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet omaa elinympäristöä koskeviin muutoksiin ja ylläpitoon Yhteisöllisyyden kokeminen	Palveluiden sijainti ja saavutettavuus Asuntojen sijainti ja saatavuus Julkisen liikenteen kattavuus	Mahdollisuudet liikkua aktiivisin kulkumuodoin Lähiluonnon saavutettavuus Liikunta- ja harrastusmahdollisuudet	Liikenneonnettomuudet Pelastustoimen vasteaika Turvallisuutta edistävän suunnittelun mahdollisuudet Koettu turvallisuus	Melutason seuranta Ilmanlaadun seuranta	Mahdollisuudet työllistymiseen ja toimeentuloon alueella Eriytymiskehityksen vähentäminen Palveluiden tasa-arvoinen saatavuus
Kehityskuvassa aiheita käsitelty mm. seuraavasti	Keskustaan keskittyvä asuntorakentaminen tukee kohtaamisia keskustassa Lähiöissä täydennysrakentaminen luo mahdollisuuksia kohtaamisten ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen Kaupunkia kehitetään asukkaiden ja sidosryhmien kanssa yhdessä	Palveluiden turvaaminen kävelyetäisyydellä ja lähiöiden palveluiden parantaminen tukevat tavoitetta Asuntojakauman monipuolisuus lisää saavutettavuutta Lähiöiden liikenneyhteyksiin panostaminen parantaa kattavuutta Digipalvelut lisäävät saavutettavuutta	Kestävien liikennemuotojen edistäminen, pyöräilynvestoinnit ja laadukkaan kävely-ympäristön tukeminen kannustavat arkiliikuntaan Lähiluonto on saavutettavissa kaikkialla kaupungissa	Kestävien kulkumuotojen edistäminen vähentää liikenneonnettomuuksia Yhteisöllisyyden parantuminen tukee turvallisuuden kokemusta Tehokkaampi liikennejärjestelmä parantaa pelastustoimen vasteaikoja	Autoilun väheneminen laskee liikenteen melutasoja ja parantaa ilmanlaatua	Palveluiden saatavuuteen ja eriytymiskehitykseen on panostettu, mutta onko suunta saatu käännettyä Elinkeinorakenteen monipuolistuminen lisää työllistymismahdollisuuksia Toisaalta ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit matkailulle voivat vähentää työpaikkoja, eikä muutos ole välttämättä sosiaalisesti oikeudenmukaisin

Kehityskuvan arviointi – arviointikriteerit teemoittain

Taloudellinen kestävyys

	Asuntotarjonnan määrä ja rakennuskannan laatu	Työllisyys- ja työpaikka-vaikutukset, paikallistalouden tukeminen	Vetovoima ja investointien houkuttelevuus	Nettomuutto ja väkiluvun muutos	Yhdyskuntarakenteen taloudellisuus ja kustannustehokkuus	Elinkeinoelämän toiminta-edellytykset
Arvioitavat kriteerit	Asuntotarjonnan kasvu Rakennuskannan korjausvelka	Työllisyysaste Uusien työpaikkojen luominen Paikallisten yritysten, tuotteiden ja palveluiden käyttö	Investointien määrä Yritysten perustamisaktiivisuus Ulkomaisten investointien osuus	Väkiluvun kehitys Muuttoliikkeen suunnat	Infrastruktuurin rakennus- ja ylläpito-kustannukset Tonttien rakennus-kustannukset Liikenteen tehokkuus	Yritysten sijainti-mahdollisuudet Työvoima-tarpeeseen vastaaminen Yhteydet kaupunki-alueen ulkopuolelle
Kehityskuvassa aiheita käsitelty mm. seuraavasti	Täydennys-rakentaminen keskustassa, korjausvelan taittäminen ja lähiöiden laatuun panostaminen	Monipuolisempi elinkeinorakenne tuo uusia työpaikkoja Muuttuva toimintaympäristö voi vähentää olemassa olevia työpaikkoja	Investointihalukkuus kasvaa elinkeinorakenteen ja Rovaniemen strategisen sijainnin vuoksi Sijainti sekä matkailu houkuttelevat mahdollisesti myös ulkomaisia investointeja – mutta toteutuvatko ne?	Väkiluvun kasvu suurta Rovaniemi houkuttelee lähialueiden asukkaita muuttamaan Asumisen kalleus hidastaa muuttoa	Rovaniemellä on paljon autoinfraa, jonka ylläpito on kallista Liikenne ei ole vielä kovin tehokasta, vaikka panostuksia joukko-liikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn on tehty	Yrityksille on luvattu löytyvän tilaa Kasvavassa kaupungissa, josta löytyy monipuolinen koulutus-tarjonta, löytyy työvoimaa Yhteyksiin niin muualle Suomeen kuin ulkomaille panostettu erityisesti raiteiden osalta

Kehityskuvan arviointi – arviointikriteerit teemoittain

Kulttuurinen kestävyys

	Rakennetun kulttuuriperinnön ja maiseman vaaliminen	Paikallisen identiteetin vahvistaminen	Kulttuurinen Monimuotoisuus ja vähemmistöjen huomiointi	Perinteisten elinkeinojen tukeminen	Paikallisten Kulttuuri-tapahtumien edistäminen	Monimuotoiset asumisratkaisut
Arvioitavat kriteerit	Arvokkaiden rakennusten suojelu Maisema-alueiden säilyminen Kulttuuriperintökohteiden kunto	Mahdollisuudet elää haluamallaan tavalla Asukkaiden identiteettikyselyjen tulokset Paikallisten perinteiden säilyminen	Eri kulttuurien edustajien määrä Eri kulttuurien tarpeiden huomiointi Kulttuurien välinen vuorovaikutus Vähemmistöjen osallistuminen päätöksentekoon Vähemmistöjen hyvinvointi	Perinteisten elinkeinojen harjoittajien määrä Perinteisten tuotteiden myynti Perinteisten taitojen säilyminen	Tapahtumien järjestämis-mahdollisuudet Kulttuuritapahtumien taloudellinen tuki	Asuntojakauman monipuolisuus Hallintomuotojakauman monipuolisuus
Kehityskuvassa aiheita käsitelty mm. seuraavasti	Rakennusten suojelua ei ole linjattu Maisema-alueita säilynee luontoalueiden säilyessä	Asuinalueiden omaleimaisuuteen halutaan panostaa	Haavoittuvassa asemassa olevat priorisoitu ilmastonmuutokseen sopeutumisessa	Matkailussa korostetaan paikallisuutta, mikä lisää paikallisten tuotteiden ja palveluiden kysyntää ja tukee paikallisia yrityksiä	Matkailussa korostetaan paikallisuutta, mikä lisää paikallisten tuotteiden ja palveluiden kysyntää ja tukee paikallisia yrityksiä	Uudistettu rakennuskantaa ja luotu joustavia asumisratkaisuja, jotka palvelevat ihmisiä eri elämäntilanteissa

Kehityskuvan arviointi - koontitaulukko

Kestävyyden osa-alue						
Ekologinen kestävyys	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luontoarvojen vaaliminen	Siniviherverkostojen turvaaminen ja ekologisten yhteyksien vahvistaminen	Ilmastonmuutoksen hillintä	Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen ja tilankäytön minimointi	Kiertotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
	+	++	++	++	+	++
Sosiaalinen kestävyys	Yhteisön osallistuminen	Asumisen ja palveluiden saavutettavuus	Terveelliseen elämäntapaan kannustaminen	Turvallisuus	Ympäristöhaittojen vähentäminen ja terveellinen elinympäristö	Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja eriytymisen vähentäminen
	+	++	++	++	+	+
Taloudellinen kestävyys	Asuntotarjonnan määrä ja rakennuskannan laatu	Työllisyys- ja työpaikkavaikutukset, paikallistalouden tukeminen	Vetovoima ja investointien houkuttelevuus	Nettomuutto ja väkiluvun muutos	Yhdyskuntarakenteen taloudellisuus ja kustannustehokkuus	Elinkeinoelämän toiminta-edellytykset
	+	+	++	+	+	++
Kulttuurinen kestävyys	Rakennetun kulttuuriperinnön ja maiseman vaaliminen	Paikallisen identiteetin vahvistaminen	Kulttuurinen monimuotoisuus ja vähemmistöjen huomiointi	Perinteisten elinkeinojen tukeminen	Paikallisten Kulttuuri-tapahtumien edistäminen	Monimuotoiset asumisratkaisut
	0	+	+	+	0	++

Kehityskuvan toteutumisen seuranta

Kehityskuvan toteutumisen seurantaan varten on laadittu mittaristo, minkä kehitystä seuraamalla on mahdollista seurata kehityskuvan etenemistä.

Mittaristo on laadittu kehityskuvan tavoitteiden pohjalta, ja se sisältää mittarit, joilla voidaan seurata tavoitteiden toteutumista ja kehityksen suuntaa

Kehityskuvan arviointi – kehityskuvan tavoitteet

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus	Väestökehityksen tasapaino ja hyvinvointi- ja alue-erot	Luonto- ja ilmasto-vaikutukset	Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen	Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus
Rovaniemen yhdyskuntarakenne on eheä ja tehokas. Eheä kaupunkirakenne mahdollistaa toimivan arjen ja kustannus- ja resurssitehokkaan infran järjestämisen sekä yhtenäisen sini- ja viherverkoston turvaamisen.	Rovaniemen väestö kasvaa tasaisella tahdilla, mikä mahdollistaa investoinnit ja monipuoliset palvelut.	Rovaniemen maankäyttöä ohjaa ilmastonmuutoksen huomiointi, luonnolle aiheutuvan haitan vähentäminen sekä luonnon tilan parantaminen.	Liikenne on Rovaniemellä päästötonnä vuonna 2050.	Elinkeinorakenne monipuolistuu paikallisten vahvuuksien sekä kansainvälisten yhteyksien kasvun johdosta.
Kaupungin keskusta on tiivis, palveluiltaan, työpaikoiltaan. Asuntojakauma on kattava ja monipuolinen, jolloin yhä useammalla on mahdollisuus löytää keskustasta asunto ja helppo arki.	Vaikka väestö ikääntyy, tuovat korkeakoulut nuoria, mikä tasapainottaa väestörakennetta. Myös monipuolinen elinkeinorakenne tukee kasvua ja työikäisen väestön muuttoa alueelle.	Laajoista ja toisiinsa kytkeytyneistä viheralueista koostuvat ekologiset verkostot luovat monipuolisia elinympäristöjä. Luontouontoarvot tunnistetaan ja turvataan.	Rovaniemi parantaa arjen helpoutta kehittämällä palvelujen saavutettavuutta ja kestäviä liikukumimuotoja. Puolet matkoista tehdään kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä.	Eri elinkeinojen tilantarpeet määritellään tasapainossa asumisen ja luontoalueiden tilantarpeiden kanssa.
Keskusta on myös vihreä, sillä kasvillisuutta ja vettä läpäiseviä pintamateriaaleja on lisätty viihtyisyyden ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen parantamiseksi.	Tasapainoinen aluekehitys Rovaniemen seudulla huomioi alueiden omat vahvuudet ja erityispiirteet, mikä luo houkuttelevia asuinalueita.	Luontoa säästävällä rakentamisella varmistetaan viheralueiden säilyminen ja luonnollinen vanheneminen, mikä edistää uusien luontoarvojen syntymistä ja luonnon monimuotoisuuden vahvistumista.	Hyvän palvelutason joukkoliikenne yhdistää kaupungin eri osat toisiinsa.	Perinteiset alat, kuten matkailu ja luontotalous vahvistuvat kestäväällä tavalla ja uudet alat kuten kiertotalous, energia ja puolustusala vahvistavat paikallistaloutta ja lisäävät kriisinkestävyttä.
Vaikka uudisrakentamisen painopiste on keskustassa, panostetaan myös lähiöiden kehittämiseen palveluiden hyvän laadun ja tasapainoisen aluekehityksen turvaamiseksi.	Kaupungin kehityksessä on panostettu alueiden välisten hyvinvointierojen kasvun estämiseen takaamalla monipuoliset palvelut eri puolilla kaupunkia, mikä tukee asukkaiden hyvinvointia ja yhtenäisyyttä.	Kestävä kaupunkirakenne ja liikenne vähentävät ilmasto-päästöjä.	Hyvät kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet kannustavat aktiiviseen liikkumiseen arjessa.	Korkeakouluyhteistyö luo uusia innovaatioita.
	Palvelutarjonta on laadukasta ja palveluiden saavutettavuus on parantunut, mikä on osin seurausta digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä.	Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa priorisoidaan haavoittuvimmat ihmisryhmät.	Panostukset junaliikenteeseen helpottavat Rovaniemen yhteyksiä niin Suomen sisällä kuin ulkomaillekin.	Merkittävä osa opiskelijoista työllistyy Rovaniemellä ja jää asumaan kaupunkiin.

- Ekologinen kestävä kehitys
- Sosiaalinen kestävä kehitys
- Taloudellinen kestävä kehitys

Tavoitteista johdetut mittarit kehityskuvan etenemisen seurantaan

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus	Väestökehityksen tasapaino ja hyvinvointi- ja alue-erot	Luonto- ja ilmasto-vaikutukset	Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen	Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus
Uuden rakentamisen määrä ja osuus, mikä tukeutuu olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen ja infraan, k-m ² .	Väkiluvun kehitys, kpl.	Viherpinta-alan määrän ja luontoarvohehtaarien määrän kehitys.	Liikenteen hiilidioksidipäästöjen Kehitys.	Työpaikkojen jakautuminen sektoreittain, paikallisten matkailupalveluiden määrä.
Keskustan asunto- työpaikka- ja liiketilamäärien kehittyminen, kpl & km ² .	Väestön ikäjakaumien kehitys ja opiskelijoiden määrän kehitys, suhteet ja opiskelijoiden lukumäärä.	Ekologisten verkostojen yhtenäisyys ja yhteyksien vahvuus.	Kävelyn, pyöräilyn ja Joukkoliikenteen Kulkutapaosuudet.	Eri elinkeinojen tarvitsemien yritystonttien määrä ja saatavuus.
Keskustassa sijaitsevien vettä läpäisevien pintamateriaalien ja katu- puiden määrän kehitys.	Eri kaupunginosille on määritetty ominaispiirteet, joiden vahvistaminen toimii kaupunginosien suunnittelua ohjaavana tekijänä. Alueille kohdistuvien julkisten investointien määrä suhteessa uuteen rakentamiseen (eurot per k-m ²), hankkeiden määrä, joissa paikalliset asukkaat ja muut toimijat osallisina, kpl.	Uhanalaisten elinympäristöjen kehitys, uhanalaisten lajien määränkehitys.	Joukkoliikenteen piirissä olevien asukkaiden ja palveluiden osuus. Joukkoliikenneinvestoinnit.	Matkailupalvelujen kehitys sesongeittain, ympärivuotisten palvelujen lukumäärä, sekä kiertotalouden, energian ja puolustusalan investointien Määrä.
Lähiöihin kohdistuvan täydennysrakentamisen sekä lähipalveluiden määrän kehitys, k-m ² & kpl.	Hyvinvointierot alueiden välillä, sosio-ekonomiset mittarit (työllisyys, tulo- taso, koulutustaso, kansallisuus). Asuntojen hallintamuotojakauma.	Hiilidioksidipäästöjen kehitys.	Kevyenliikenteen reitistön toteutus ja investoinnit.	Korkeakoulujen ja yritysten yhteistyöprojektien määrä.
	Palveluiden saavutettavuus (joukkoliikenneyhteydet) ja digipalveluiden käytön määrä sekä tyytyväisyys niihin. Jalkautuvat palvelut, neuvonta?	Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien suojaamiseksi ilmastonlämpenemisen riskeiltä on laadittu suunnitelma. Tul- riskissä olevien kiinteistöjen lukumäärä.	Kaukojunaliikenneyhteyksien määrän ja matka-aikojen kehitys, juna- ja linja-autoliikenteellä saapuvien määrä vs lentämällä saapuvien määrä.	Paikkakunnalle jäävien valmistuneiden määrä.

- Ekologinen kestävä kehitys
- Sosiaalinen kestävä kehitys
- Taloudellinen kestävä kehitys